

Dendrokronologisk undersøgelse
tømmer fra tagkonstruktion i Arrild kirke, Sønderjyllands amt

af
Orla Hylleberg Eriksen

SØNDERJYLLANDS AMT

Arrild kirke

21.01.01 Arrild sogn

Den antikvariske Samling, Ribe og Nationalmuseet ved Claus Feveile og Per Kristian Madsen.

Undersøgt af Orla Hylleberg Eriksen og Niels Bonde.

NNU j.nr. A8445

Tagkonstruktion, tømmer

Otte prøver af *Quercus sp.*, eg er undersøgt. Seks er dateret. Fem af prøverne har splintved bevaret, heraf har to barkringen bevaret (sommerfældning).

Fem prøver er udtaget af tagkonstruktionen over koret og tre af tagkonstruktionen over kirkens skib.

A8445 Arrild kirke - krydsdatering (tabel 1)						
	Kor			Skib		
	50910019	50910049	50910059	50910069	50910079	50910089
50910019	*	-	3.84	3.45	4.92	3.01
50910049	-	*	8.67	2.94	2.16	3.38
50910059	3.84	8.67	*	3.60	4.32	3.39
50910069	3.45	2.94	3.60	*	4.96	5.25
50910079	4.92	2.16	4.32	4.96	*	5.18
50910089	3.01	3.38	3.39	5.25	5.18	*

Tegnforklaring: \ = ingen overlap over 30 år. - = ingen t-værdi over 2.00

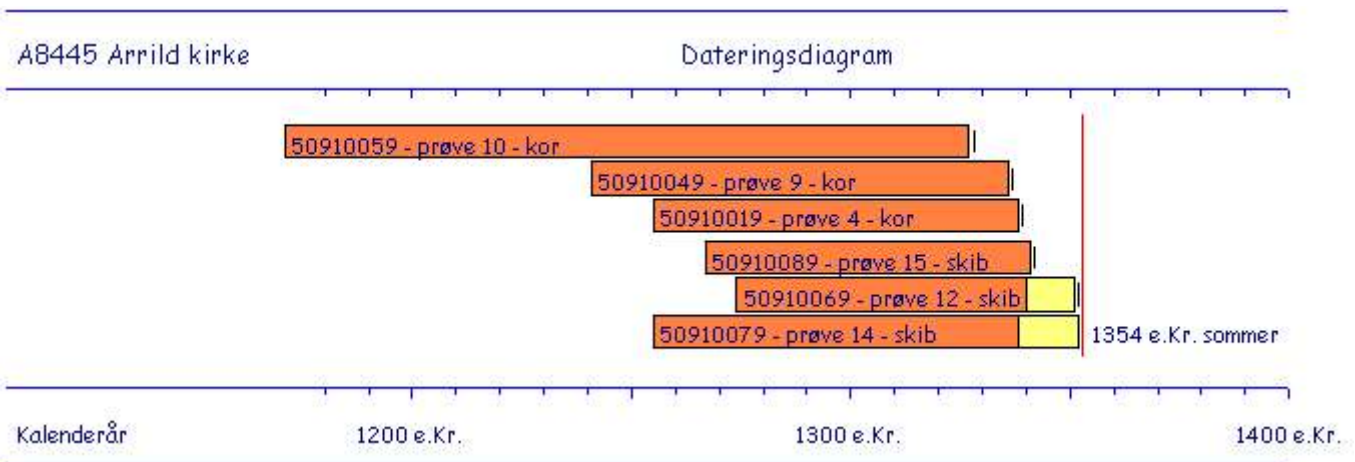
Undersøgelsen viser, at kurverne fra de daterede prøver krydsdaterer og kan sammenregnes til en middelkurve (5091m001) på 183 år, som dækker perioden 1171-1353. Yngste bevarede år er dannet i 1354 (50910079) og fældningstidspunktet, som prøven stammer fra, kan, ud fra årringsdannelsen bestemmes til sommeren (vækstsæsonen) 1354. Denne datering angiver sandsynligvis også fældningstidspunktet for træerne, som de øvrige prøver stammer fra.

Kurven 50910049 krydsdaterer ikke med referencekurverne og er udelukkende dateret ved hjælp af kurven 50910059, som den passer udmærket med (se tabel 1) også ved visuel kontrol på monitor.

Splintstatistik: 20 -5+10 år.

A8445 Arrild kirke - krydsdateringer med referencekurver (tabel 2)							
	5091m001 (1171-1353)	50910019 (1255-1339)	50910049 (1241-1337)	50910059 (1171-1328)	50910069 (1274-1352)	50910079 (1255-1353)	50910089 (1267-1342)
Svendborg, 4m000001	5.20	2.97	-	4.94	-	3.18	2.27
Jylland/Fyn, 9m456781	7.68	3.09	-	7.51	3.49	5.97	2.87
Slesvig-Holsten, dm100003	4.56	3.96	-	4.01	3.27	6.54	3.26
Niedersachsen, dm200001	7.21	2.47	2.79	7.19	3.10	4.02	5.46
Weser, dm200004	4.33	3.01	-	3.12	2.17	3.80	5.46
Lüneburger Heide, dm200006	5.32	-	-	5.26	3.18	3.60	4.61
Sydvestskåne, sm000001	4.74	2.90	-	5.19	3.93	4.17	-

Tegnforklaring: \ = ingen overlap over 30 år. - = ingen t-værdi over 2.00

A8445 Arrild kirke - ASR 1704 - Katalog								
Unders nr.	Beskrivelse	År	Marv	Splint	Slutring	Synkron position	Datering	Bem.
50910019	pr. 4 - 4. fag fra øst, bindbjælke, syd	85	3-4 cm	0 år	H1	1255-1339	efter ca. 1354	
50910029	pr. 7 - 3. fag fra øst, nordre spær	36	5-6 cm	10 år	S1		ingen	
50910039	pr. 8 - 5. fag fra øst, nordre spær	57	ja	13 år	S1 w sf		ingen	
50910049	pr. 9 - 6. fag fra øst, bindbjælke, syd	97	ja	0 år	S1	1241-1337	ca. 1354	!
50910059	pr. 10 - 7. fag fra øst, bindbjælke, nord	158	3-4 cm	0 år	H1	1171-1328	efter ca. 1343	!
50910069	pr. 12 - 2. fag fra øst, søndre spær	79	ja	12 år	S1	1274-1352	ca. 1354	
50910079	pr. 14 - 5. fag fra vest søndre, spær	99	1-2 cm	15 år	S1	1255-1353	1354 sommer	
50910089	pr. 15 - 4. fag fra øst, søndre spær	76	< 1 cm	0 år	H1	1267-1342	efter ca. 1354	!

Tegnforklaring: W - waldkante (barkring). vf - vinterfældning. sf - sommerfældning. Hx - Heartwood (kerneved) x = antal. Sx - Sapwood (splintved) x = antal. Hx og Sx angiver årringe, som ikke er inkluderet i rubrikkerne År og Splint. H/S angiver Heartwood/Sapwood grænse.
! 4 årig cyklus påvist i årringsforløbet.

Publicering:

Med mindre andet er aftalt kan resultatet frit anvendes evt. med henvisning til denne rapport.